

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 285/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. marca 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Matúšom Fabianom, Námestie svätého Egídia 39, Poprad, vo veci namietaného porušenia jeho základných práv podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Košiciach č. k. 1 Co 343/2013-206 zo 17. septembra 2014 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 9 C 179/2010 zo 16. apríla 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako podanú oneskorene.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. decembra 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva

podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) č. k. 1 Co 343/2013-206 zo 17. septembra 2014 (ďalej len „napadnutý rozsudok krajského súdu“) v spojení s rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 179/2010 zo 16. apríla 2013 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ 21. októbra 2010 podal okresnému súdu návrh, ktorým sa domáhal zaplata sumy 52 296,23 € z titulu náhrady škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím a nezákonným pozbavením osobnej slobody. Svoj návrh odôvodňoval tým, že 8. júla 2005 mu bolo vznesené obvinenie z trestných činov vydierania, podvodu a úverového podvodu a toho istého dňa mu bola obmedzená jeho osobná sloboda. Následne uznesením okresného súdu z 11. júla 2005 bol sťažovateľ vzatý do väzby, do trvania ktorej bola započítaná doba zadržania od 8. júla 2005. Okresná prokuratúra Spišská Nová Ves podala voči sťažovateľovi 26. júla 2006 obžalobu, spod ktorej bol sťažovateľ neskôr oslobodený rozsudkom z 26. januára 2009 z dôvodu, že nebolo preukázané, že spáchal skutok, ktorý mu bol kladený za vinu. Sťažovateľ uvádza, že jeho osobná sloboda bola obmedzená od 8. júla 2005 do 7. novembra 2005, teda 123 dní a bol trestne stíhaný viac ako štyri roky.

Okresný súd rozsudkom č. k. 9 C 179/2010-107 z 28. júna 2011 jeho návrh v celom rozsahu zamietol z dôvodu, že uznesenie o vznesení obvinenia a vzatí do väzby nie je možné považovať za nezákonné rozhodnutia, pretože tieto neboli zrušené a ani zmenené príslušným orgánom. Rozhodnutím krajského súdu č. k. 1 Co 288/2011-127 zo 14. novembra 2012 bol uvedený rozsudok okresného súdu zrušený a vec bola vrátená okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie. Vo svojom odôvodnení krajský súd poukázal najmä na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 MCdo 15/2009, v zmysle ktorého možno vyvodiť záver, že nárok na náhradu škody spôsobenej vznesením obvinenia alebo vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením, je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu, kde rozhodujúcim

meradlom opodstatnenosti začatia trestného stíhania je neskorší výsledok tohto trestného konania.

Okresný súd po vrátení veci napadnutým rozsudkom priznal sťažovateľovi náhradu škody v sume 2 296,23 € s úrokom z omeškania vo výške 8,75 % ročne od 26. marca 2013 do zaplatenia, v lehote troch dní od právoplatnosti rozsudku. V prevyšujúcej časti nárok navrhovateľa na zaplatenie sumy 50 000 € zamietol. Zároveň sťažovateľa zaviazal na úhradu trov konania žalovanej.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom krajský súd rozhodol napadnutým rozsudkom tak, že rozsudok okresného súdu v zamietavom výroku potvrdil a vo vyhovujúcom výroku a vo výroku o trovách konania rozsudok okresného súdu zrušil a vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Dňa 8. septembra 2015 podal sťažovateľ návrh na podanie mimoriadneho dovolania generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky. Tento návrh bol daný na poštovú prepravu 10. septembra 2015. Dňa 23. októbra 2015 bolo sťažovateľovi doručené prípisom č. k. KC 153/15/8800-14 z 19. októbra 2015 upovedomenie Krajskej prokuratúry v Košiciach, ktorým podnet sťažovateľa ako nedôvodný odložila. Sťažovateľ uvádza, že *„týmto momentom stratil sťažovateľ možnosť využiť iné právne prostriedky obrany a od tohto momentu mu začala bežať dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti“*. Podľa sťažovateľa koniec lehoty na podanie predmetnej sťažnosti pripadá na 23. december 2015, pričom v uvedený deň sťažovateľ podal sťažnosť na poštovú prepravu.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa smeruje proti tej časti napadnutého rozsudku, ktorou krajský súd rozsudok okresného súdu v zamietavom výroku potvrdil. Podľa sťažovateľa *„výrok prvostupňového súdu potvrdený rozsudkom odvolacieho súdu o zamietnutí nároku na priznanie nemajetkovej ujmy v peniazoch len pre to, že sťažovateľ už bol stíhaný a z toho dôvodu mu nemohla vzniknúť morálna ujma a zároveň, že nezákonné a arbitrárne obmedzenie osobnej slobody po dobu 123 dní ako Ústavou*

SR garantované právo nie je dostatočným zásahom svojim trvaním, intenzitou a rozsahom na to, aby mala byť priznaná navrhovateľovi náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch vykazuje znaky arbitrárnosti a teda je v zmysle vyššie uvedených skutočností s požiadavkami zákonnosti, právneho štátu, spravodlivej ochrany práv a oprávnených záujmov sťažovateľa a práva na súdnu ochranu“.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že „aj napriek skutočnosti, že v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy SR má každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom a aj napriek skutočnosti, že existuje nezákonné rozhodnutie štátneho orgánu judikované všeobecnými súdmi, ktoré okrem iného spočíva aj v nezákonne vykonávanej väzbe po dobu 123 dní a aj napriek skutočnosti, že sťažovateľ včasne podanou žalobou o náhradu škody podanou v zmysle zákona č. 514/2003 Z. z., ktorá splňala všetky zákonné požiadavky priznania nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch, mu napadnutými rozhodnutiami Okresného súdu v Spišskej Novej Vsi a Krajského súdu v Košiciach predmetné právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch priznané nebolo a tým došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu v zmysle čl. 46 Ústavy SR.“.

Podľa sťažovateľa krajský súd síce na jednej strane uznal argumentáciu sťažovateľa, ktorú predniesol vo svojom návrhu, že voči nemu bolo vedené nezákonné trestné stíhanie a že bol nezákonne pozbavený osobnej slobody v trvaní 123 dní, na druhej strane však krajský súd nesprávne právne interpretoval § 17 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, pretože „aj napriek existencii nezákonného rozhodnutia o vznesení obvinenia, nezákonného trestného stíhania a nezákonného pozbavenia osobnej slobody, ktoré je samotné natoľko závažným následkom a ujmovou osoby, ktorá je takto zo strany štátu postihnutá nepriznal nárok na zaplatenie nemajetkovej ujmy v peniazoch a to len preto, lebo osoba sťažovateľa už bola podľa názoru súdu v minulosti trestne stíhaná a že súd prizná nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch iba v prípade ak forma konštatovania porušenia práva podľa § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. nie

je postačujúca, predovšetkým z hľadiska intenzity, trvania a rozsahu nepriaznivých následkov vzniknutých sťažovateľovi vzhľadom na jeho postavenie v rodine a spoločnosti. Odvolací súd predmetné okolnosti nepovažoval so strany sťažovateľa ako navrhovateľa za preukázané.“.

Sťažovateľ zastáva názor, že závery okresného súdu aj krajského súdu, že „nezákonným rozhodnutím o vznesení obvinenia a nezákonným pozbavením osobnej slobody navrhovateľa po dobu 123 dní (ktoré tak prvostupňový súd ako aj odvolací súd zhodne konštatovali) nenastal zásah do osobnostnej sféry sťažovateľa v takej intenzite, aby bol spôsobilí znížiť sťažovateľovi ako žalobcovi jeho česť, dôstojnosť a dobré meno (vzhľadom na jeho osobné pomery) do tej miery, že by ho bolo potrebné kompenzovať tento zásah priznaním nemajetkovej ujmy v peniazoch, a teda, že by malo postačovať len „prehlásenie týchto rozhodnutí za nezákonné“, nemôžu obstať, pretože „satisfakcia vo forme samotného konštatovania porušenia práva nemôže byť za žiadnych okolností vo vzťahu k tak závažnému zásahu do osobnostných práv žalobcu (akým bolo nezákonne pozbavenie osobnej slobody) dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú týmto nezákonným rozhodnutím“. Okresný súd a krajský súd podľa sťažovateľa konali arbitrárne, sťažovateľ je toho názoru, že mu patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch minimálne za nezákonné pozbavenia osobnej slobody z dôvodu výkonu väzby v trvaní 123 dní. Podľa sťažovateľa krajský súd v otázke „nepriznania nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z.“ predmetnú vec nesprávne právne posúdil. Okresný súd aj krajský súd síce vychádzali pri posudzovaní skutkového stavu zo správnych právnych predpisov, ale tieto predpisy nesprávne právne interpretovali, a tým porušili jeho právo na súdnu a inú právnu ochranu a právo na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 ústavy.

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a vydal tento nálezh:

„Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu zaručené v čl. 46 Ústavy SR a v čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a právo na spravodlivé súdne konanie zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd porušené

Rozsudkom Krajského súdu Košice č. k.: 1 Co/343/2013-206 zo dňa 17. 09. 2014 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k.: 9 C/179/2010 zo dňa 16. 04. 2013 bolo.

Ústavný súd rozsudok Krajského súdu Košice č. k.: 1 Co/343/2013-206 zo dňa 17. 09. 2014 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves č. k.: 9 C/179/2010 zo dňa 16. 04. 2013 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Spišská Nová Ves, aby vo veci znovu konal a rozhodol.

Ústavný súd priznáva sťažovateľovi náhradu trov konania.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Jednou zo zákonných podmienok prijatia sťažnosti na ďalšie konanie je jej podanie v lehote ustanovenej v § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde sťažnosť možno podať v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť.

Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti konštantne uvádza, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv alebo slobôd (napr. I. ÚS 33/02, II. ÚS 29/02, III. ÚS 55/02, III. ÚS 62/02). Nedodržanie tejto lehoty je preto zákonom ustanoveným dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako oneskorene podanej (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 46 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu. Z obsahu sťažnosti pritom vyplýva, že sťažnosť sťažovateľa smeruje proti tej časti napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorou krajský súd rozsudok okresného súdu v zamietavom výroku potvrdil. Podľa sťažovateľa je napadnutý rozsudok okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd zamietol návrh sťažovateľa vo zvyšnej časti, ako aj napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorý v tejto časti rozsudok okresného súdu potvrdil, nezákonný a arbitrárny.

Zo sťažnosti vyplýva, že napadnutý rozsudok krajského súdu, ktorým bol v zamietavom výroku potvrdený rozsudok okresného súdu, bol sťažovateľovi doručený 31. októbra 2014 a týmto dňom tento výrok nadobudol právoplatnosť. Keďže proti tomuto rozsudku nebolo prípustné dovolanie, sťažovateľ podal návrh na podanie mimoriadneho dovolania generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky podľa § 243e Občianskeho súdneho poriadku. Z Krajskej prokuratúry v Košiciach mu bol 23. októbra 2015 doručený prípis, ktorým bol upovedomený, že jeho podnet bol ako nedôvodný odložený. Na základe

uvedeného sťažovateľ teraz odvodzuje lehotu na podanie sťažnosti od doručenia predmetného upovedomenia, pretože sa domnieva, že svojím návrhom na podanie mimoriadneho dovolania generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky vyčerpal všetky dostupné právne prostriedky nápravy, ktoré sú mu dostupné. Zároveň uvádza, že predmetnú sťažnosť podal na poštovú prepravu 23. decembra 2015.

V nadväznosti na už uvedené ústavný súd poukazuje na svoju judikatúru, podľa ktorej mimoriadne opravné prostriedky, ktoré pisateľ podnetu nemôže uplatniť osobne, nie je pred podaním podnetu na ústavný súd potrebné vyčerpať, keďže ich nemožno považovať za účinné právne prostriedky nápravy priamo dostupné navrhovateľovi (napr. I. ÚS 37/96, II. ÚS 42/01). Preto návrh na podanie mimoriadneho dovolania generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky nemožno považovať za účinný právny prostriedok nápravy, keďže tento bol dokonca zo strany prokuratúry odmietnutý ako nedôvodný.

Ústavný súd preto pri posudzovaní, či bola dodržaná lehota na podanie sťažnosti § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, neprihliadal na sťažovateľom podaný návrh na podanie mimoriadneho dovolania generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky.

Napadnutý rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť 31. októbra 2014, sťažnosť sťažovateľa bola ústavnému súdu doručená 29. decembra 2015, teda je zjavné, že bola doručená po lehote podľa § 53 ods. 3 zákona o ústavnom súde, preto je potrebné túto sťažnosť považovať za oneskorene podanú.

V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty zákon o ústavnom súde neumožňuje zmeškanie tejto kogentnej lehoty odpustiť (napr. IV. ÚS 14/03).

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako podanú oneskorene.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2016